

GENÇLİK PROFİLİ İLE GELECEK BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: AKSARAY İLİ ÖRNEĞİ

Yalçın GÜMÜŞSOY¹

ÖZ

Bu çalışma, gençlik profili ile gençlerin gelecek beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni uygulanan çalışmada katılımcıların demografik bilgilerinin tespit edilmesi amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” kullanılırken, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini 2021 yılında Aksaray’da yaşayan gençler, örneklemini ise basit rastlantısal örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 15-29 yaş aralığındaki 820 genç oluşturmaktadır. Elde edilen veriler incelendiğinde, gençlerin vakitlerini çoğunlukla ailesi ve arkadaşları ile geçirdiklerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Gelecek beklentilerinde öne çıkan unsurlar para kazanmak, mesleki saygınlık ve mutluluk olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik profili, Gelecek beklentileri, Gençlik, Aksaray

¹Dr., yalcin_gumussoy68@hotmail.com, (ORCID: 0000-0002-5560-4149)

**FUTURE WITH YOUTH PROFILE
A STUDY ON EXAMINATION OF EXPECTATIONS: AKSARAY PROVINCE EXAMPLE**

ABSTRACT

This study was conducted to determine the youth profile and future expectations of young people. In the research, which is one of the quantitative research methods, the survey design was applied. At the same time, the "Personal Information Form" was used to determine the participant's demographic information, while the questionnaire was used as the data collection tool. The study population consists of young people living in Aksaray in 2021, and the sample consists of 820 young people between the ages of 15-29 determined by a simple random sampling method. When the data obtained were examined, it was determined that the young people stated that they mostly spent their time with their family and friends. The prominent elements in their future expectations were determined as making money, professional dignity, and happiness.

Keywords: Youth profile, Future expectations, Youth, Aksaray

1. GİRİŞ

İnsanlar hayata karşı bir beklentiye sahip olmaktadır. Bu beklenti ailenin çocuğu ile ilgili yaptığı planlarla başlamaktadır. Bu planlar genelde ailenin çocuğunu gençlik yıllarına kadar yönlendirmesi biçiminde devam etmektedir. Gençlik yıllarına gelindiğinde ise çocukluktan çıkan ve ayrı bir birey olduğunu anlayan genç, ailesinden bağımsız planlar yapmaya başlamaktadır. Gencin çoğu zaman kendi kendine sorduğu sorular gelecek kariyer planlamaları ve okuduğu bölümle ilgili olmaktadır. Gencin gelecekle ilgili kariyer planlamasında belirleyici olan etkenler; okuduğu bölümün gelecek potansiyeli, yaşadığı ülkenin ekonomik durumu, yaşam standardı ve gelir düzeyi biçiminde ortaya çıkmaktadır (Davras ve Alili, 2019). Gençlerin gelecek ile ilgili kariyer planlaması yapmaları onların gelecek hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır. Gelecek kariyer planlamasını iyi yapamayan ve gelecek beklentilerini gerçekleştiremeyen bireylerde ümitsizlik duygusunu yoğun bir biçimde yaşamak ve stresle karşı karşıya kalmak gibi kimi muhtemel problemler ortaya çıkmaktadır (Çokluk, 2009).

Kaya ve Göktolga (2014) yaptıkları çalışmada gençlerde gelecek kaygısına neden olan etkenlerin başında hayat kalitesi, ekonomi, istihdam, eğitim ve gelir olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Davras ve Alili'ye (2019) göre gençler ekonomik beklentilerle ilgili daha karamsar olduklarını söylerken, yaşamları ve istihdam beklentileri ile ilgili daha umutlu olduklarını ifade etmektedirler. Uluçay vd. (2014)'e göre lise çağındaki gençlerin öncelikli beklentileri iş ve eğitim alanında olmaktadır. Yükseköğretim çağındaki gençlerin bireysel, sosyal ve akademik beklentilerinin yerine getirilmesi ise onların akademik başarılarını, memnuniyetlerini ve motivasyonlarını artırarak gizil güçlerini de en üst seviyede kullanmalarına imkân sağlamaktadır (Işık ve Bahat, 2021). Bu verilere bakıldığında gençlere imkân sunulduğunda bilimsel gelişmeleri takip eden, girişimci ve yeniliklere açık bir yapısının olduğu değerlendirilmektedir.

Sosyal Demokrasi Vakfı'nın (Sodev) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye'de gençler arasında eğitim, istihdamda yer alamamak, fırsat eşitsizliği ve güvencesizlik gibi problemler ön plana çıkmaktadır (Sodev 2020). Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi (SEKAM) çalışmasında ise bu problemlerin başında internet bağımlılığı gelmektedir. Yeni neslin en temel özelliğinin ben merkezci olması ve en vazgeçemediği değerlerinin de özgürlük olduğu anlaşılmaktadır. Gençler arasında din ve ahlâkın önemi ise dördüncü sırada yer almaktadır. Para ve zenginliğe verilen önem Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA)'nın 2013 yılında yaptığı araştırmada birinci sırada bulunurken, bu araştırmada para ve zenginliğin altıncı sırada yer alması geleceğe olan umudun artmasına neden olmaktadır (SERKA, 2016). Bu çalışma, Türkiye'de gençliğin içinde bulunduğu durum ile ilgili önemli ipuçları vermektedir.

SERKA (2016), gençlerin teknolojik ürünlere olan bağımlılığını incelemiş ve gençlerin yüzde seksen dördünün günde yaklaşık beş saatini internet başında geçirmekte olduğunu tespit etmiştir. Gençler interneti sosyal medya amacıyla çok yaygın kullandıklarını ve internete ulaşım aracı olarak en çok akıllı telefonlarını tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu noktadan hareketle internetin, gençleri olumsuz etkileyen ve bağımlılığa neden olan bir iletişim aracı haline dönüştüğü görülmektedir.

Genç nüfus oranı çok olan Türkiye gibi ülkelerde, genç nüfusun niteliklerini belirlemek, içinde buldukları sosyal ve kültürel ortamın niteliklerini bilerek onlara dönük planlamalar yapmak, istihdam ve yatırım alanları oluşturmak oldukça önemlidir. Bu nedenle gençlere dönük gerçekleştirilen her çalışma dikkate değer bulunmalıdır (Şimşek, 2016). Bu bağlamda Türkiye geneliyle benzer olarak genç nüfus oranı yüksek olan Aksaray'da da gençlerin genel durumunu ortaya koyacak bir profil ve gelecek beklentisi çalışması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Gençlerin profilleri ile gelecek ve iş hayatı arasındaki ilişkilerin bu genel görünümü açıklayabileceği düşünüldüğünden, bu temel amaca yönelik olarak bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı, Aksaray'da yaşayan gençlerin alışkanlıkları, gelecek ile ilgili hayalleri ve kariyer beklentilerini betimsel olarak ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma modellerinden genel tarama yöntemi tercih edilmiştir. Tarama modelinin amacı, bir olguyu geçmişte ya da hâli hazırdaki haliyle betimlemektir (Karasar, 1995: 81; Tutar ve Erdem, 2020). Bu amacı gerçekleştirmek için alan yazındaki çalışmalardan yararlanılarak bir anket hazırlanmıştır (MEB, 2011; Serka, 2016; Sodev, 2020). Araştırmacılar tarafından 30 katılımcıya ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sırasında anket ile ilgili görülen eksiklikler araştırmacılar tarafından giderilerek, anket tüm katılımcılara uygulanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021 yılında Aksaray il merkezinde yaşayan 15 ile 29 yaş aralığındaki gençler, örneklemine ise bu evrenden basit rastlantısal örnekleme yöntemi ile seçilen gençler oluşturmaktadır. Anket çevrimiçi olarak uygulanmıştır ve 820 genç ankete yanıt vermiştir. Araştırmanın örnekleminin sadece Aksaray ilinden seçilmiş olması araştırmanın kısıtını oluşturmaktadır.

3. BULGULAR

Demografik özelliklere ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo-1'de sunulmaktadır:

Tablo-1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Demografik Özellikler		F (Sıklık)	(%) Yüzde	Demografik Özellikler		F (Sıklık)	(%) Yüzde	
Yaş	15-17	394	48,0	Mesleğiniziz	Öğrenci	668	81,5	
	18-24	302	36,8		İşçi	12	1,5	
	24-29	124	15,1		Memur	101	12,3	
Cinsiyet	Kadın	542	66,1		Ev hanımı	10	1,2	
	Erkek	278	33,9		Esnaf	8	1,0	
Medeni Durumunuz	Bekar	742	90,5		İşsiz	12	1,5	
	Evli	78	9,5		Serbest meslek	8	1,0	
						Diğer	1	0,1
Kiminle oturuyorsunuz ?	Ailemle	747	91,1		Anne ve babanız için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?	Annem-babam beraberler	736	89,8
	Öğrenci yurdunda	19	2,3			Annem-babam boşandı ve/veya ayrı yaşıyorlar	51	6,2
	Bekar arkadaşlarla	16	2,0	Annem öldü veya babam öldü		28	3,4	
	Tek başına	31	3,8	Annem de, babam da öldü		5	0,6	
	Diğer	7	0,9					

Demografik özellikleri ölçmeye yönelik sorulara verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların % 48'i 15-17 yaş aralığında (n=394) yer aldığı, %66,1'inin kadınlardan (n=542) oluştuğu ve % 90,5'inin bekar (n=742) olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların % 81,5'inin öğrenci (n=668) olduğu, % 91,1'nin ailesiyle oturduğu (n=747) ve % 89,8'inin anne-babasının beraber (n=736) olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların “*Ekonomik durumunuzu genel olarak nasıl tanımlarsınız?*” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-2’de yer almaktadır:

Tablo-2. Ekonomik durumunuzu genel olarak nasıl tanımlarsınız?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Çok iyi	23	2,8
İyi	241	29,4
Orta	476	58,0
Kötü	71	8,7
Çok kötü	9	1,1
Toplam	820	100,0

Tablo-2’de katılımcıların ekonomik durumuna bakıldığında % 58’inin orta (n=476) düzeyde ve % 29,4’ünün iyi (n=241) düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Katılımcıların “*Aylık harcama kalemlerinizden öncelikli olanlar hangileridir?*” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-3’de yer almaktadır:

Tablo-3. Aylık harcama kalemlerinizden öncelikli olanlar hangileridir?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Gıda	543	66,2
Kira	67	8,2
Diğer	62	7,6
Giyim	46	5,6
İletişim gideri	37	4,5
Biriktirme	37	4,5
Yol/Ulaşım	25	3,0
Sinema/Tiyatro	3	0,4
Toplam	820	100,0

Tablo-3. incelendiğinde katılımcıların aylık harcama kalemlerinin öncelikli olarak % 66,2 ile gıdaya (n=543) yönelik olduğu söylenebilir. Katılımcıların aylık harcama kalemlerinden son sırada % 0,4 sinema/ tiyatronun (n=543) bulunduğu görülmektedir. Bu durum gençlerin sosyal faaliyetler için çok az bir bütçe ayırdıklarını göstermektedir.

Katılımcıların “*Kendi kariyerinizi yaşitlarınızla karşılaştırdığınızda ne derecede başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar tablo-4’de yer almaktadır:

Tablo-4. Kendi kariyerinizi yaşitlarınızla karşılaştırdığınızda ne derecede başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Ortalama düzeydeyim	411	50,1
Ortalamanın üstündeyim	273	33,3
Ortalamanın altındayım	66	8,0
Mükemmel	55	6,7
Zayıf, en kötülerden biriyim	15	1,8
Toplam	820	100,0

Tablo-4 incelendiğinde katılımcıların kendilerini yaşitları ile kariyer konusunda karşılaştırdıklarında %50,1 ile ortalama (n=411) düzeyde, %33,3 ile ortalamanın üstünde (n=273) oldukları görülmektedir. Bu durum katılımcıların kendine olan güven duygularının ortalama ya da ortalama üstü bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların “*Gelecekte hangi mesleğe sahip olmak istiyorsunuz?*” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-5’te yer almaktadır:

Tablo-5. Hangi mesleğe sahip olmak istiyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Doktor	175	21,3
Öğretmen	169	20,6
Mühendis	107	13,0
Sağlık personeli	91	11,1
Polis	70	8,5
Asker	53	6,5
Esnaf	25	3,0
Avukat	25	3,0
Savcı	17	2,1
Psikolog	17	2,1
Akademisyen	13	1,6
Tercüman	6	0,7
Aşçı	5	0,6
Hakim	5	0,6
Yazar	2	0,2
Diğer	40	4,9
Toplam	820	100,0

Tablo-5 incelendiğinde katılımcıların% 21,6'sının doktorluk (n=175), % 20,6'sının öğretmenlik (n=169) mesleğine sahip olmak istedikleri tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların kamuya yönelik işlerle ilgili hayallerinin olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların “İnternette ne sıklıkla yararlanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-6’da yer almaktadır:

Tablo-6. İnternette ne sıklıkla yararlanıyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Günde 5- 6 kez	493	60,1
Günde 3- 4 kez	298	36,3
Haftada bir	19	2,3
Ayda bir	3	,4
Hiç yararlanmıyorum	7	,9
Toplam	820	100,0

Tablo-6 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (% 60,1) günde 5-6 kez (n=493) internette yararlandıkları tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların aktif bir şekilde internette yararlandığını göstermektedir.

Katılımcıların “İnternette günlük ne kadar vakit geçiriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-7’de yer almaktadır:

Tablo-7. İnternette günlük ne kadar vakit geçiriyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
1-4 saat arası	371	45,2
4-8 saat arası	236	28,8
8 saat ve daha fazlası	112	13,7
0-1 saat arası	88	10,7
Kullanmıyorum	13	1,6
Toplam	820	100,0

Tablo-7 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%45,2) internette günde 1-4 saat arası (n=371), %28,8'inin internette günde 4-8 saat arası (n=236) vakit geçirdikleri belirlenmiştir. Bu durum katılımcıların Covid-19 pandemi döneminde günün önemli bir bölümünde internette zaman geçirdiklerini göstermektedir.

Katılımcıların “*Hangi amaçla internetten yararlanıyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-8’de yer almaktadır:

Tablo-8. Hangi amaçla internetten yararlanıyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Eğlence/Oyun	266	32,4
Araştırma	231	28,2
Haber almak	142	17,3
Yatırım/sosyal medya	88	10,7
İşle ilgili	53	6,5
Alışveriş	15	1,8
E- Posta	3	,4
Diğer	22	2,7
Toplam	820	100,0

Tablo-8 incelendiğinde katılımcıların yaklaşık üçte birinin (%32,4) eğlence/oyun (n=266) amacıyla internetten yararlandıkları görülmektedir. Bu durum katılımcıların pandemi dönemindeki kısıtlamaların verdiği olumsuz etkilerin üstesinden oyun oynayarak gelmeye çalıştıklarını göstermektedir.

Katılımcıların “*Sosyal medya uygulamalarından en çok hangisini kullanıyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-9’da yer almaktadır:

Tablo-9. Sosyal medya uygulamalarından en çok hangisini kullanıyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
İnstagram	410	50,0
YouTube	222	27,1
Twitter	63	7,7

Kullanmıyorum	40	4,9
Tik Tok	31	3,8
WhatsApp	25	3,0
Facebook	16	2,0
Diğer	13	1,6
Toplam	820	100,0

Tablo-9 incelendiğinde katılımcıların yarısının (%50) sosyal medya uygulamalarından İnstagramı (n=410) kullandığı görülmektedir. Bu durum katılımcıların İnstagramı sosyalleşme ve iletişim kurmadaki özellikleri bakımından kendilerine daha uygun buldukları görülmektedir.

Katılımcıların “İnternet ve sosyal medyada en çok izlediğiniz programlar/etkinlikler hangileridir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-10’da yer almaktadır:

Tablo-10. İnternet ve sosyal medyada en çok izlediğiniz programlar/etkinlikler hangileridir?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Eğlence/müzik programları	207	25,2
Diziler	198	24,1
Filmler	94	11,5
Haberler	73	8,9
Belgesel/gezi programları	71	8,7
Oyun	49	6,0
Spor programları	43	5,2
Haber programları	28	3,4
Yarışma programları	21	2,6
Diğer	36	4,4
Toplam	820	100,0

Tablo-10 incelendiğinde katılımcıların % 25,2’si internet ve sosyal medyada eğlence/müzik programlarını (n=207), % 24,1’i dizileri (n=198) izlediği tespit edilmiştir.

Katılımcıların “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-11’de yer almaktadır:

Tablo-11. Sigara kullanıyor musunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Hiç kullanmadım	623	76,0
Her gün	96	11,7
Bir ara kullandım/şimdi bıraktım	55	6,7
Ara sıra	46	5,6
Toplam	820	100,0

Tablo-11. incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%76,2) sigara kullanmadığı (n=623) saptanmıştır.

Katılımcıların “Arkadaş tercihinizde dikkat ettiğiniz husus nedir?” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-12’de yer almaktadır:

Tablo-12. Arkadaş tercihinizde dikkat ettiğiniz husus nedir?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Kişilik, karakter	775	94,5
Dünya görüşü	45	5,5
Toplam	820	100,0

Tablo-12 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%94,5) arkadaş tercihinde kişilik/karakter (n=775) unsurunu önemseydiği tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların insanları onların insani özelliklerine bakarak değerlendirdiğini göstermektedir.

Katılımcıların “Sizi en iyi kim anlıyor?” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-13’te yer almaktadır:

Tablo-13. Sizi en iyi kim anlıyor?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Yakın arkadaş	238	29,0
Anne	216	26,3
Hiç kimse	186	22,7
Ağabey/abla/kardeş	82	10,0
Eş/eş adayı	51	6,2
Baba	41	5,0
Dijital ortamdaki arkadaş	6	0,7
Toplam	820	100,0

Tablo-13 incelendiğinde katılımcıların %29’unun kendisini en iyi yakın arkadaşının (n=238) anladığını, %26,3’ünün kendisini en iyi annesinin (n=216) anladığını ifade ettikleri görülmektedir. Bu durum katılımcıların aile dışından yakın arkadaşının, aile içinden ise annesinin kendisini en iyi anladığını düşündüklerini göstermektedir.

Katılımcıların “Arkadaşlarınızla en çok hangi konularda konuşursunuz?” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-14’te yer almaktadır:

Tablo-14. Arkadaşlarınızla en çok hangi konularda konuşursunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Genel sohbet	394	48,0
Okul/dersler/öğretmenler	172	21,0
İş/çalışma hayatı	63	7,7
Aile sorunları	34	4,1
Eş/eş adayı/kız/erkek arkadaş	38	4,6
Futbol	31	3,8
Siyaset	24	2,9
Sinema/müzik/eğlence	22	2,7

Para	20	2,4
Giyim-kuşam	13	1,6
Diğer	9	1,1
Toplam	820	100,0

Tablo-14 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%48) arkadaşlarıyla en çok genel konularda (n=394) sohbet ettikleri belirlenmiştir.

Katılımcıların “*Mezun olduktan sonra 3 yıllık bir zaman diliminde kariyerinizde öncelikli beklentiniz aşağıdakilerden hangisidir?*” sorusuna verdiği cevaplar Tablo-15’te yer almaktadır:

Tablo-15. Mezun olduktan sonra 3 yıllık bir zaman diliminde kariyerinizde öncelikli beklentiniz aşağıdakilerden hangisidir?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Para Kazanmak	314	38,3
Mesleki Saygınlık	233	28,4
Tatmin ve Mutluluk	216	26,3
Şöhret/ ünlü olmak	23	2,8
Terfi	19	2,3
Diğer	15	1,8
Toplam	820	100,0

Tablo-15 incelendiğinde katılımcıların %38,3’ünün mezun olduktan sonraki 3 yıllık zaman diliminde kariyerlerinde öncelikli beklentilerinin para kazanmak (n=314) olduğu görülmektedir.

Katılımcıların “*Genel olarak baktığınızda hayatınızda ne kadar mutlusunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-16’da yer almaktadır:

Tablo-16. Genel olarak baktığınızda hayatınızda ne kadar mutlusunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Ne mutlu ne de değilim	355	43,3
Mutluyum	277	33,8
Çok mutluyum	63	7,7
Mutlu değilim	63	7,7
Hiç mutlu değilim	62	7,6
Toplam	820	100,0

Tablo-16 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%43,3) hayatından ne mutlu olduğu ne de mutlu olmadığı (n=355) yani orta düzeyde bir mutluluğa sahip olduğu görülmektedir. Bu durum katılımcıların ortalama bir mutluluk içerisinde olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların “*Sizce yakın gelecekte mutluluğunuzda bir değişiklik olacak mı? Beş yıl sonra mutluluğunuz sizce nasıl olur?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-17’de yer almaktadır:

Tablo-17. Sizce yakın gelecekte mutluluğunuzda bir değişiklik olacak mı? Beş yıl sonra mutluluğunuz sizce nasıl olur?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
İyi olur	298	36,3
Daha iyi olur	259	31,6
Değişen bir şey olmaz	210	25,6
Kötü olur	29	3,5
Daha da kötü olur	24	2,9
Toplam	820	100,0

Tablo-17 incelendiğinde katılımcıların %36,3'ünün yakın gelecekte mutluluk durumunun iyi (n=298), %31,6'sının yakın gelecekte mutluluk durumunun daha iyi (n=259) olacağı gözlemlenmektedir. Bu durum katılımcıların geleceğe dair mutluluk beklentilerinin olumlu olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların “Hayatınızda aşağıdakilerden en çok hangisinin eksikliğini hissediyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-18’de yer almaktadır:

Tablo-18. Hayatınızda aşağıdakilerden en çok hangisinin eksikliğini hissediyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
İç huzurum	176	21,5
Hiçbir şeyin eksikliğini hissetmiyorum	161	19,6
Özgürlük	145	17,7
Gerçek bir dost/arkadaş	82	10,0
Beni seven ve anlayan bir eş / sevgili	76	9,3
Kendime ait bir ev / otomobil	58	7,1
İş	55	6,7
Ailem	32	3,9
Diploma	15	1,8
Sağlığım	15	1,8
Anne/Baba olma	5	0,6
Toplam	820	100,0

Tablo-18 incelendiğinde katılımcıların %21,5’i hayatında en çok iç huzurun eksikliğini (n=176) duyarken, %19,6’sı hayatında hiçbir eksiklik hissetmemekte (n=161) ve % 17,7’si de hayatında en çok özgürlüğün eksikliğini (n=176) hissettiğini belirtmiştir.

Katılımcıların “Dostum (samimi arkadaşım) diyebildiğiniz kaç insan var?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-19’da yer almaktadır:

Tablo-19. Dostum (samimi arkadaş) diyebildiğiniz kaç insan var?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
4 ve üzeri	205	25,0
3	183	22,3
2	156	19,0

1	122	14,9
Dostum yok ama arkadaş çok	98	12,0
Hiç kimse	56	6,8
Toplam	820	100,0

Tablo-19 incelendiğinde katılımcıların %25'inin dostum (samimi arkadaş) diyebildiği 4 ve daha fazla kişi (n=205), %22,3'ünün dostum (samimi arkadaş) diyebildiği 3 ve daha fazla kişinin (n=183) olduğu görülmektedir. Bu durum katılımcıların büyük çoğunluğunun dost ya da arkadaş eksikliği yaşamadıklarını göstermektedir.

Katılımcıların "Sizce gençlik nereye gidiyor?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-20'de yer almaktadır:

Tablo-20. Sizce gençlik nereye gidiyor?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Çok kötüye gidiyor	264	32,2
Kötüye	256	31,2
Ne iyiye ne de kötüye gidiyor	212	25,9
İyiye	68	8,3
Çok iyiye gidiyor	20	2,4
Toplam	820	100,0

Tablo-20 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,2) gençliğin çok kötüye (n=256) gittiğini düşünmektedir. Bu durum katılımcıların gençlerin geleceği ile ilgili olarak olumsuz algısının olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların "Eğlence için aşağıdaki mekânlardan hangisini öncelikli olarak tercih edersiniz?" sorusuna verdiği cevaplar Tablo-21'de yer almaktadır:

Tablo-21. Eğlence için aşağıdaki mekânlardan hangisini öncelikli olarak tercih edersiniz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Piknik alanları	298	36,3
Kafe	186	22,7
Park	164	20,0
Sinema	88	10,7
Tiyatro	22	2,7
Kahvehane ve kıraathaneler	19	2,3
Diğer	43	5,2
Toplam	820	100,0

Tablo-21 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%36,3) eğlence için piknik alanlarını (n=298) tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Katılımcıların "Eğlence mekânlarına ne kadar sıklıkla gidirsiniz?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-22'de yer almaktadır:

Tablo-22. Ne kadar sıklıkla eğlence mekânlarına gidirsiniz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Yılda bir kaç defa	348	42,4
Ayda bir	202	24,6
Haftada bir	150	18,3
On beş günde bir	102	12,4
Her gün	18	2,2
Toplam	820	100,0

Tablo-22 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%42,4) yılda birkaç defa (n=348) eğlence mekânlarına gittiği görülmektedir. Bu durum katılımcıların eğlence mekânlarına nadiren gittiklerini göstermektedir.

Katılımcıların “*Ne sıklıkla kitap okursunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-23’te yer almaktadır:
Tablo-23. Ne sıklıkla kitap okursunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Haftada bir ve fazlası	249	30,4
Ayda en az bir kitap	238	29,0
Yılda birkaç kitap	163	19,9
Sadece okul hayatımda	90	11,0
Okul kitaplarından başka hiç okumadım	41	5,0
Birkaç yılda bir kitap	39	4,8
Toplam	820	100,0

Tablo-23 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%30,4) haftada bir (n=249) kitap, %29’unun ayda bir (n=238) kitap okuduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların “*Ne tür kitaplar okumayı tercih edersiniz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-24’te yer almaktadır:

Tablo-24. Ne tür kitaplar okumayı tercih edersiniz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Roman	455	55,5
Bilimsel Kitaplar	114	13,9
Fikrim Yok	71	8,7
Kitap okumam	49	6,0
Sadece popüler kitapları okurum	43	5,2
Diğer	88	10,7
Toplam	820	100,0

Tablo-24 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%55,5) roman türü (n=455) kitaplar okumayı tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların “*Fastfood ürünlerini ne sıklıkta tüketiyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-25’te yer almaktadır:

Tablo-25. Fastfood ürünlerini ne sıklıkta tüketiyorsunuz?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Bazen	369	45,0
Nadiren	227	27,7
Sık	135	16,5
Çok Sık	50	6,1
Hiç	39	4,8
Toplam	820	100,0

Tablo-25 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%45) bazen (n=369) fastfood ürünleri tükettikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcıların “Size göre günümüzde en büyük teknolojik eğilim/trend nedir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo-26’da yer almaktadır:

Tablo-26. Size göre günümüzde en büyük teknolojik eğilim/trend nedir?

	(F) Sıklık	(%) Yüzde
Yapay zeka	556	67,8
Uzay teknolojisi	130	15,9
Biyoteknoloji	95	11,6
Robotikle nesnelerin interneti	39	4,8
Toplam	820	100,0

Tablo-26’ya göre katılımcıların büyük çoğunluğunun (%67,8) günümüzün en büyük teknolojik eğiliminin yapay zeka (n=556) olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bu durum katılımcıların yapay zekaya yönelik bir teknolojinin dünyamızı şekillendireceğine olan inancını göstermektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, Aksaray ilinde yaşayan gençlerin profili ile gelecek beklentilerinin belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%48) 15-17 yaş aralığında yer aldığı, (%66,1) kadınlardan oluştuğu ve (%90,5) bekâr olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun (%81,5) öğrenci olduğu, (%91,1) ailesiyle oturduğu ve (%89,8) anne-babasının beraber olduğu gözlemlenmektedir. Katılımcıların sosyoekonomik durumuna bakıldığında büyük çoğunluğunun (%58,0) ekonomik olarak orta düzeyde olduğu, aylık harcama kalemlerinden öncelikli olanın (%66,2) gıda olduğu görülmektedir.

Gençlerin değer yargıları ve geleceğe bakışları incelendiğinde; gençlerin dost ya da samimi arkadaş eksikliği hissetmediği, kendilerini yaşlıları ile kariyer konusunda karşılaştırdıklarında ortalama düzeyde olduklarını düşündükleri, çoğunlukla doktorluk ve/veya öğretmenlik mesleğini yapmak istedikleri, mezun olduktan sonraki 3 yıllık bir zaman diliminde kariyerlerinde öncelikli

beklentilerinin para kazanmak olduğu belirlenmiştir. Sodev'in (2020), yaptığı araştırmada para kazanmayı çok önemli bulanların oranı bu çalışmada olduğu gibi en yüksek seviyede çıkmıştır. Gençlerde kariyer beklentisi meslek, evlilik, para kazanma ve toplumsal anlamda saygınlık kazanma şeklinde sıralanmaktadır (Yavuzer vd., 2005; Tuncer ve Tanaş, 2020). Gençlerin hayatında orta düzeyde bir mutluluğa sahip olduğu, yakın gelecekte mutluluk durumunun iyi olacağı, hayatında en çok iç huzurun eksikliğini hissettikleri, gençliğin çok kötüye gittiğini düşündükleri, en büyük teknolojik eğilimin yapay zekaya yönelik olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Gençlerin internet kullanım alışkanlıkları incelendiğinde; internette günde 5-6 kez yararlandıkları, internette günde 1-4 saat arası vakit geçirdikleri, internette eğlence/oyun amaçlı yararlandıkları görülmektedir. Güner (2016), yaptığı çalışmada gençlerin internette günde 1-2 saat arası vakit geçirdikleri, internette bilgi-araştırma yapma amaçlı yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu anlamda çalışmanın sonuçları farklı çıkmıştır. Bunun nedeni yıllar içinde dijital teknoloji ve internet teknolojisindeki büyük gelişme olabilir. Ayrıca Mart 2020'de ortaya çıkan ve hâlen etkisi devam eden Covid-19 salgını kapsamında alınan tedbirlerin insanların yüz yüze görüşmesini engellemesi, bireylerin uzaktan görüşmeyi sağlamak için dijital teknolojiden yararlanma ihtiyacının neden olduğu düşünülmektedir.

Gençlerin sosyal medya ve medya takip alışkanlıkları incelendiğinde; sosyal medya uygulamalarından sıklıkla Instagramı kullandıkları, internet ve sosyal medyada eğlence/müzik programlarını izledikleri görülmektedir. Toplumun hızlı bir şekilde değişmesinin sonucu olarak gençlerin zamanlarının büyük bölümünü aileleri haricinde geçirmeye başlamaları, aile içi eğitimin doğal sürecinin yerini çeşitli kurumlara terk etmesine neden olmuştur. Günümüz gençliği bakımından, toplumsallaştırma süreçlerinde anne babaların ve öğretmenlerin toplumsallaştırıcı rolleri, özellikle internet ve televizyon yoluyla yayılan, gösteri ve eğlence endüstrisinin oluşturduğu ve pazarladığı güncel görsel kültür elemanlarının arz ettiği biçimler karşısında etkisinin daha az hâle geldiği görülmektedir (Şahin, 2005). Alan yazında çalışmayı destekleyen nitelikte çalışmalar bulunmaktadır (Çömlekçi ve Başol, 2019; Towhidul, 2018).

Gençlerin diğer alışkanlıkları incelendiğinde; sigara kullanımının az olduğu, bazen fastfood ürünleri tükettikleri, haftada bir kitap okuduğu, roman türü kitaplar okumayı tercih ettikleri görülmektedir. Gür vd.(2012), yaptıkları araştırma sonuçlarında sigara kullanmayanların oranının bu çalışmaya kıyasla yüksek olduğu görülmektedir. Bu anlamda çalışma sonuçları gençlerin sigara kullanımındaki azalma nedeniyle memnuniyet vericidir. Alan yazında kitap okuma alışkanlığı ile ilgili bu çalışmayla aynı yönde sonuçlara ulaşan çalışmalar tespit edilmiştir (Odabaş vd.,2008; Gündoğdu vd., 2016; Solmaz, 2018).

Gençlerin kendisini en iyi anlayanın yakın arkadaşları olduklarını ifade ettikleri, gençlerin zaman kullanımları incelendiğinde eğlence için piknik alanlarını tercih ettikleri, yılda birkaç defa

eğlence mekânlarına gittikleri, arkadaş tercihinde kişilik/karakter unsurunu önemsedikleri, arkadaşlarıyla en çok genel konularda sohbet ettikleri tespit edilmiştir. Gençlik yıllarında, arkadaşın gençteki etkisi oldukça fazladır. Gençler sanatsal ve kültürel ilgilerine göre yeni arkadaşlarla tanışmaktadır (Karataş, 2001). Gençler kültür ve sanata zaman ayırmayı, çok önemli bulmaktadır. Ayrıca düşüncelerini özgürce ifade edebilmeyi de çok önemli olarak görmektedir. Başkalarının düşüncelerini özgürce ifade edebilmesi de onlar için önemlidir. (Sodev, 2020).Gençlerin zaman kullanım tercihinde arkadaş etkisinin olduğu görülmüştür. (Gür vd., 2012).

Türkiye’de gençlerin gelecek beklentileri üzerine yapılan araştırmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Öncelikle gençlerin geleceğe yönelik beklentilerinin belirlenmelidir. Bu beklentiler doğrultusunda da gerekli bilgilendirmeler yapılmalı ve ihtiyaç halinde de önleyici çalışmalar yürütülmelidir.

KAYNAKÇA

Çokluk, Ö. (2000). Örgütlerde tükenmişlik: yönetimde çağdaş yaklaşımlar.(Edit: Cevat Elma ve Kamile Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çömlekçi, M. F. &Başol, O. (2019). Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (4), 173-188.

Davras Manap G. & Alili M. (2019). Turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(1), 40-52.

Gür, B. S., Dalmış, İ., Kırmızıdağ, N., Çelik, Z.& Boz, N. (2012). Türkiye’nin gençlik profili, İstanbul: Setta.

Gündoğdu, C., Barata, B. & Çelebi, E. (2016). 15-29 yaş arası gençlerin kitap okuma alışkanlıklarının incelenmesi: Elazığ il örneği, 5(2), 36-42.

Güner, B.(2016). Günümüzde gençlik sorunları tutum ve davranışları: Tunceli örneği. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kırıkkale.

Işık, M. &Bahat, İ. (2021). Yükseköğretim öğrencilerinin gelecek beklentileri: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi örneği.E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12(1).

Karataş, K. (2001).Gençlik ve sorunları Üzerine,Sosyal Hizmette Yeni Yaklaşımlar ve Sorunlar: Prof. Dr. Nihal Turan’a Armağan, Ed. Veli Duyan ve Aliye Mavili Aktaş, 153-161,Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayını No:008.

Karasar, N. (1995). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Kaya, M. & Göktolga, Z. G. (2014). Üniversite öğrencilerinin gelecek beklentisinin yapısal eşitlik modeli ve Chaid analizi ile belirlenmesi: Cumhuriyet Üniversitesi İİBF öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 127-139

MEB (2011). 21. yüzyıl öğrenci profili, MEB Yayınları, Ankara.

Sosyal Demokrasi Vakfı (SODEV). (2020). Türkiye'nin Gençliği araştırması raporu, http://sodev.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/detayli_rapor.pdf. Erişim Tarihi:02.08.2021

Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi (SEKAM). (2013). Gençliğin özellikleri, sorunları, kimlikleri ve beklentileri. <https://derinmillet2023.files.wordpress.com/2013/11/sekam-turkiyede-genclikozet-derinmillet2023-wordpress-com.pdf>. Erişim Tarihi:02.01.2021

SEKAM.(2016). Türkiye'de Gençlik, Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri. İstanbul: Sekam Yayınları.

Solmaz, M. (2018). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir araştırma: Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 603-622.

Şahin, M. Cem, (2005). Türkiye'de gençliğin toplumsal kimliği ve popüler tüketim kültürü, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 157-181

Şimşek, Ö. (2016). Ardahan Üniversitesi İnsani İlimler ve Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğrenci profili üzerine bir çalışma, *Belgü*, 3, 29-52.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara ili örneği, 9(2), 431-465.

Towhidul, İ. (2018). İletişim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları: Gazi Üniversitesi örneği, *Yeni Medya*, 15, 65-76.

Tuncer, M & Tanaş R. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumlar ve gelecek beklentileri arasındaki ilişki, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1691-1707.

Tutar, H., & Erdem, A. T. (2020). Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve-SPSS uygulamaları. Seçkin Yayıncılık.

Uluçay, T., Özpolat, A., İşgör, İ. & Taşkesen, O. (2014). Lise öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *Education Sciences*, 9(2), 234-247.

Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F. & Sertelin, Ç., (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 93-103